

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

97. An Episcopus possit excommunicare subditum committentem
delictum in Monasterio Regularium existente in sua Diœcesi? Et an
Religiosi ubique terrarum possint à suis Superioribus ligari censuris, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

dis. 4. punct. 10. §. 5. num. 11. & Bonacinam de censur. tom. 3. disp. 3. §. 5. punct. 9. afferentes quidem, poenitentiam in dict. cap. *Peccatum*, contra incendiarios impositam servendi Ierosolymis, vel in Hispania, non esse receptam: sed hoc minimè asserunt de suspensione contra Episcopos latam, si incendiarios non excommunicant. Quod etiam patet ex aliis Doctoribus, qui de hac suspensione mentionem faciunt, ut est Filliucius tom. 1. tract. 27. cap. 8. n. 159. Sayrus de censur. lib. 4. cap. 12. n. 44. Barbosa de potestate Episcop. part. 3. allegat. 11. num. 23. Honorius in Compend. l. v. can. lib. 5. tit. 17. n. 9. & 10. Machadus de perf. Confess. tom. 1. lib. 1. part. 3. tract. 11. docum. 6. n. 22. Ballaeus in Floribus Theolog. verb. *Suspensio*, 4. n. 7. Megala tom. 4. lib. 5. cap. 4. quast. 5. num. 8. Pramolus in Catalogo Suspensionum, cap. 1. num. 19. in fine, *Man. Clericorum*. Non est igitur admittenda opinio Patris Thelauri.

RESOL. XC VII.

An Episcopus possit excommunicare subditum committentem delictum in Monasterio Regularium existente in sua Diocesi?

Et an Religiosi ubique terrarum possint alias Superioribus ligari censuris, sive annexis statuto perpetuo, sive precepto? Ex part. 5. tract. 9. Ref. 66.

Respondent aliqui quòd licet qui commisit delictum juxta proprii Episcopi Diocesim, in loco tamen exempto, non possit ab Episcopo excommunicari, quia locus extra Diocesim, & locus exemptus intra illam, æquiparantur, quantum ad hoc, quod est non posse Episcopum in eo jurisdictionem exercere, ut habetur in cap. cum Episcopus de officio ordinarii in 6. cap. 1. de privileg. eodem cap. luminoso 18. quast. 2. in Clemen. Archiepiscopo, de privilegiis. Nomine autem loci exempti intelligendum est oppidum, aut Parochia, quæ sunt alterius jurisdictionis Ecclesiasticæ, nec satis est quòd exemptus sit præcisè ratione personarum, ut sunt Monasteria Religiosorum, quia subditi Episcopi, qui intra ea Episcopi statuta violarent, reuera censuram incurrerent, quia locus ille exemptus non est nisi præcisè quantum ad Religiosorum personas, & ita docet Cornejo in 3. p. tract. 5. de cens. in gen. disp. 6. dub. 2. Naldus in sum. verb. exemptio, n. 5. & novissimè Gordonus in sum. tom. 2. lib. 7. q. 2. cap. 3. §. 3. num. 35. Vnde Hurtado de cens. in comm. disp. 8. n. 33. sic ait: Nomine loci exempti quoad hunc effectum intelligitur locus exemptus ratione sui, ut sunt Abbatiæ aliquæ, & prioratus aliqui, & non intelliguntur Monasteria Religiosorum, ut contra Henriquez & Avilam docent Suarez disp. 5. sect. 4. & Egidius disputat. 13. dub. 7. quia locus Monasterij non est exemptus, sed tantum Religiosi ipsi, qui non ratione loci, sed ratione sui sunt subditi suis Prælati Religiosis, sicut filij parentibus, & uxor marito, & ideo ubique terrarum possunt à suis Superioribus ligari censuris, sive annexis statuto perpetuo, sive precepto, ut advertit Egidius n. 64. quod intelligimus de censuris annexis statuto totius Religionis, & præceptis Generalis; quoad Provinciale vero, & Superiores immediatos domorum, standum est legibus & consuetudini Religionum. Ita Hurtado.

2. Sed contrariam sententiam ego teneo, quam præter Henriquez & Avilam, tenet etiam Marcellus Vulpes in praxi fore Eccles. cap. 1. n. 32. & novissimè ex Societate Iesu Theophylus Raynudus in tract. de minor. part. 1. cap. 1. q. 9. ubi sic ait: Hoc aliqui restringunt ad locum plene exemptum, qualia aiunt esse, non Monasteria & Ecclesias Regularium exempto-

Tono. V.

rum, sed oppida exempta, aut paræcias quasdam à jurisdictione Episcoporum subductas. Non video tamen quam disparitatem asserere possint quæ ad rem faciat, aut cur domos exemptas potius, quam oppida, aut paræcias velint esse diversæ, & deteriores conditionis hac in parte. Similitèrque non video cur Ancharanus in cap. ut animarum, de constit. in 6. subscrībente, ut videtur, S. Antonino part. 3. tit. 24. cap. 75. §. 1. id quod diximus restringi voluerit ad locum exemptum, cujus Prælatus ex forma privilegij habeat in eo loco jurisdictionem Episcopalem, hoc, inquam, non video quanto jure dicatur. Nam quomodo libet se habeat Prælatus loci exempti (quod ad rem præsentem non videtur pertinere) dummodò locus ipse plene exemptus sit à jurisdictione illius Episcopi intra cujus diocesim materialiter clauditur, militat semper eadem ratio, ut qui in eo deliquit, non ligetur talis Episcopi monitorio. Quare eodem planè modo philosophandum videtur de monitorio lato ob culpam in loco exempto admittam, quicumque demum is locus sit & quomodocumque se habeat ejus Prælatus, ac de monitorio lato ob culpam admittam extra Diocesim materialiter sumptam. Hæc omnia Raynaudus, unde hanc sententiam tutò in praxi sequi poterimus.

RESOL. XC VIII.

An Episcopus possit citare subditum suum existentem in aliena Diocesi?

Et an Episcopus possit jurisdictionem contentiosam exercere extra Diocesim, quando causæ cognitio non vertitur, & effectus conferitur in suam Diocesim?

Et negatur posse Episcopum sententiam excommunicationis ferre contra subditum suum, existentem tamen in alieno territorio, etiam præ delicto commissio in suo territorio.

Et quid dicendum est, quando ad sit privilegium, vel per consuetudinem, an possit in alieno territorio suos subditos citare, & in eos jurisdictionem exercere?

Et an Prælati Regulares respectu suorum subditorum Regularium censentur habere totum mundum pro territorio, ita ut possint exercere jurisdictionem, & capere suos subditos in quocumque territorio sint, etiam non implorato brachio judicis secularis, vel Episcopi?

Et an hoc locum habeat, ubi Prælati Regulares jurisdictionem cum territorio habeant? Ex part. 5. tract. 9. Refol. 34.

Affirmativa sententia suaderi potest. Primò, ex doctrina Bartoli in l. 1. §. 1. n. 3. ff. de requirendis reis, Cyni, Pauli Castrensis, Angeli, Alexandri, & aliorum penes Carnevalium tom. 1. de judiciis, lib. 1. tit. 1. disp. 2. n. 20. afferentium, quòd quando duo territoria subsunt uni Superiori, tunc unius judex potest, citare in territorio alterius, quia, in tali casu Princeps Superior videtur permittere & auctoritatem præbere, ut judex citet in alieno territorio; sed omnes Episcopi subsunt eidem Superiori, nempe Summo Pontifici, ergo videtur, ut in terminis observat Sigismundus Scaccia de judiciis, &c. lib. 1. cap. 43. n. 4. quòd unus Episcopus potest citare subditum in Diocesi alterius Episcopi.

2. Secundò, & hoc est validissimum argumentum, citatio non est actus judicialis, ergo potest ab Episcopo exerceri in aliena Diocesi. Ita ex Iuriconsultis docet Abbas in cap. licet, n. 41. de foro compet. Boscius tit. de citatione, n. 20. Choxier de Jurisd. part. 4. q. 109. num. 10. Ancharanus in cap. cum contingat, num. 41. de foro compet. & ex Theologis Paulus Layman in Theolog. moral. lib. 1. tract. 4. cap. 4. num. 7. ubi sic ait:

F 3 Sic